N°. 340. 1854.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

DONDERDAG 29 JUNIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

De Tweede Kamer en het beklag van den heer van Vliet.

De tegenwoordige Tweede Kamer maakt van alles partij-zaak; ook van hetgeen louter staatsregterlijk is en van hetgeen bij uitnemendheid tot het gemoed spreekt. De zitting van den 23 Mei jl. heeft daarvan een merkwaardig blijk opgeleverd. In die zitting is verslag uitgebragt, beraadslaagd en een besluit genomen omtrent het beklag van den heer VAN VLIET, behandeld in ons nommer van 22 Maart jl. Bij de stukken, door den heer VAN VLIET ingediend, betoogt hij, dat ten zijnen aanzien hebben plaats gehad handelingen van staatswege, welke zouden gepleegd zijn, wat betreft die in Indië, in strijd met onderscheidene verordeningen van Algemeen Bestuur destijds en nog in N. I. in volle werking; en, wat betreft die hier te lande, in strijd met het Nederlandsche staatsregt. Ter beoordeeling van de ontvankelijkheid en van de gegrondheid van het beklag doet het er niet toe, welke staatkundige gevoelens de adressant voorstaat.

Maar de vraag rijst, *ten aanzien der ontvankelijkheid:* is hetgeen, waarover wordt beklag gedaan, geworteld in handelingen van Staatswege, en behoort het onderzoek naar de gegrondheid en naar den omvang van bezwaren, in regeringsdaden geworteld, tot den werkkring van de regterlijke magt, dan wel tot dien van de Vertegenwoordiging; met andere woorden: is de beslissing, of er, ten deze, al dan niet aanspraak bestaat op herstel en vergoeding, afhankelijk van die, of de Regeringsdaden, in welke de voorgedragen bezwaren zijn geworteld, al dan niet regtmatig zijn gepleegd, en berust de beoordeeling daarvan bij de regterlijke magt, dan wel bij de Vertegenwoordiging?

Ten aanzien der gegrondheid, rijst de vraag (*omtrent de beklaagde ontzetting van Staatswege uit het ambt van procureur*): zijn de procureurs op Java — in tegenoverstelling van hier te lande — ambtenaren van het uitvoerend gezag? Vermag er op Java door het uitvoerende gezag ontzet te worden uit het procureurs-ambt, zonder blijk, dat er heeft plaats gehad pligtverzuim in de uitoefening der bediening, en zonder dat vóóraf gelegenheid is gegeven tot verantwoording (1)? *Omtrent de beklaagde verwijdering uit de Preanger-Regentschappen:* hebben de Residenten op Java de bevoegdheid, aan vaste ingezetenen van N. I. ontruiming hunner residentie te bevelen, en zulk een bevel, eigener autoriteit, met geweld ten uitvoer te doen leggen? Was de adressant tevens ingezeten ter hoofdplaats van de Preanger-Regentschappen? Blijkt het, dat door hem iets is gepleegd hetwelk de beklaagde verwijdering regtvaardigt? *Omtrent de beklaagde gevangenstelling en levenslange verwijdering uit N. I.:* Blijkt het, dat de adressant iets gedaan heeft, in trouwe, vatbaar te achten voor toepassing van art. 24 van het in werking zijnde Regl. op het beleid der regering in N. I.; of is er grond tot het vermoeden, dat de beklaagde gevangenisstelling en verwijdering hebben plaats gehad, omdat de heer VAN VLIET van de Javasche Bank geregtelijk betaling vorderde in zilveren munt en tegen dat ligchaam een arrest van het Indisch Hoog Geregtshof zou verkrijgen? *Omtrent het beklaagde gemis aan onderzoek van- en gemis van redenen in de beschikkingen op beklag bij het hoofd van een Departement van Algemeen Bestuur, en omtrent de weigering van herstel en vergoeding bij die beschikkingen:* Is het de pligt van den Minister van Koloniën, klagten, als de ten deze bedoelde, naauwgezet te onderzoeken, en de beschikkingen er op met redenen te omkleeden? Dragen de voorhanden ministeriële beschikkingen de kenmerken, dat er ten deze naauwgezet onderzoek heeft plaats gehad; zijn zij met redenen omkleed? Is ook het hoofd van het Departement van Koloniën, volgens de Grondwet, aansprakelijk bij de Kamer wegens beschikkingen door hem verleend? Is er, ten deze, aanspraak op herstel en vergoeding van staatswege?

De meerderheid der commissie voor de verzoekschriften, blijkens de beraadslaging van den 23 Mei jl. bestaan hebbende uit de heeren Bieruma Oosting, van Asch van Wijck en Schuurbecke Boeije, heeft deze vragen niet aangeroerd; maar er bloot op gewezen, dat, ter zake van een adres van den heer VAN VLIET, in de zitting van 9 Aug. 1853, is besloten tot nederlegging ter griffie, ter inzage van de leden. Dat was voor die heeren eene reden, ja, de eenige reden, om voor te stellen, ook zulk een besluit te nemen, omtrent het adres ingediend in Februarij 1854. Mannen als de evengenoemde schroomden niet aan een besluit der Kamer tot nederlegging ter griffie, feitelijk gelijke gevolgen toe te kennen als aan een om „over te gaan tot de orde van den dag"; noch om het beslotene ter zake van een incidenteel adres, voor te stellen als eene uitspraak ten principale. Breedvoerig is „de stoutheid dezer wending" aangewezen in het *Handelsblad* van 21 Junij.

De minderheid der commissie heeft, bij monde van den heer SLOET TOT OLDHUIS, een critisch overzigt gegeven van de punten in geschil, en geconcludeerd, dat de Kamer, overeenkomstig art. 115 van haar Regl. van Orde, *eene bijzondere commissie uit haar midden zou benoemen, ten einde, na naauwkeurig onderzoek der daadzaken, bij de bescheiden beklaagd, omtrent de te nemen maatregelen een bepaald voorstel aan de Kamer te doen:* eene conclusie, hier te meer van pas, omdat het archief der Tweede Kamer niet opgeheven wordende bij eene ontbinding, maar van blijvenden aard zijnde, ter griffie van de Kamer voorhanden zijn de ministeriële inlichtingen, onder dagteekening van 5 Maart 1853, op verlangen der toenmalige Kamer gegeven door het hoofd van het Dep. van Koloniën; als ook omdat bij het beklag van Febr. 1854 wordt overgelegd een afdruk der „nota" door den Minister van Koloniën, in Oct. 1850, opgemaakt ten dienste van den Raad van Ministers, ter gelegenheid, dat de heer VAN VLIET een beroep had gedaan op dien Raad; en er sedert October 1850 geene verandering van hoofd bij het Dep. van Koloniën heeft plaats gehad. Nogtans is de conclusie der minderheid in de commissie niet het besluit geworden der Kamer; doch ook die der meerderheid is niet aangenomen; maar, op voorstel van den heer VAN DER BRUGGHEN, is besloten: *tot verzending van het adres naar den Minister van Koloniën om nadere inlichtingen.*

Wij zijn zeer benieuwd naar de „nadere" inlichtingen van den minister. Hem is ruimschoots gelegenheid gegeven, licht over de zaak te verspreiden, zoowel door het adres, kort vóór de ontbinding der vorige kamer (in Maart 1853) ingediend tot „tegenspraak" der inlichtingen van 5 Maart, en door de kantteekeningen op de „nota" van October 1850, als door de beweegredenen van de conclusie der minderheid in de commissie voor de verzoekschriften. Zal de Minister het doen, of zal hij, ouder gewoonte, veel woorden gebruiken om niets te zeggen? dan wel, een afschrift inzenden der „inlichtingen" onder dagteekening van 5 Maart 1853 aan de ontbondene kamer verstrekt en daaraan refereren, zonder van de „tegenspraak", de „kantteekeningen" en de „beweegredenen" te reppen? Wij zullen zien. Een punt is er echter, vooral, dat volstrekt opgehelderd moet worden, en wel: sommige handelingen der regterlijke magt in N. I., door den minister vermeld in zijne nota van October 1850. Al ware het enkel, om den aard dezer handelingen tot klaarheid te brengen is het te wenschen, dat het onderzoek der nu op nieuw gevraagde ministeriële inlichtingen worde opgedragen aan eene met zorg gekozen commissie: aan eene commissie geheel zamengesteld uit mannen, die zich boven partij-belangen weten te stellen.

Alvorens thans van deze aangelegenheid af te stappen moeten wij nog eenige woorden wijden aan de houding van drie leden der kamer, in de zitting van 23 Mei jl. Wij bedoelen die der heeren J. C. BAUD, VAN RAPPARD, en de KEMPENAER. De eerste en de tweede hebben onze aandacht getrokken, omdat zij hebben gezwegen; de derde, om hetgeen door hem is gesproken. Was het besef van schuld, dat den heer BAUD heeft bewogen te zwijgen nu, nevens zooveel onder zijn ministerschap voorgevallen, in de kamer ook ter sprake werd gebragt een brief van den heer FONTEIN (oud president in den Raad van Justitie te Sourabaija, thans te Haarlem gevestigd) aan den adressant, in de eerste noot door ons aangehaald, in welken de heer F. ook schrijft, doelende op de correspondentie tusschen den heer J. C. BAUD en hem gevoerd! *Niet zonder de hoogste bevreemding heb ik dan ook ontwaard, dat een brief, uit den aard vertrouwelijk, in het koloniaal archief is gedeponeerd?. . .* Was het zucht om zijn vriend BAUD te believen, die den heer VAN RAPPARD heeft bewogen te zwijgen, ofschoon er werd geredetwist over het al of niet toepasselijke van een artikel van het reglement van orde der kamer, hetwelk hem bijzonder moest treffen, dewijl het in 1842/43, op een met redenen omkleed voorstel van den heer VAN RAPPARD, in het regl. van orde werd opgenomen; ja, ofschoon het argument destijds door den heer VAN RAPPARD op den voorgrond gesteld, ten betooge der wenschelijkheid van een artikel in het reglement als het 115e van het tegenwoordige, (overgenomen uit dat van 1846, art. 109, hetwelk het ontleende aan dat van 1842: art. 104) in zijn bijzijn werd gebezigd als reden, om het bedoeld artikel van het Regl. van orde (115) *niet* toe te passen?... Was het begeerte, om een waarborg te meer te geven voor zijn geheelen overgang tot de „tegenovergestelde rigting", welke den heer DE KEMPENAER bewoog in het midden te brengen, dat ... de Kamer niet bevoegd zou zijn, van het beklag kennis te nemen?... „Men klage", dus drukte de Heer DE KEMPENAER zich uit, „men klage bij den Koning „en, zoo er regten zijn geschonden, of eigendommen „gekrenkt, vrage men herstel van de regterlijke magt. „De zaak is niet van onze bevoegdheid..." Voegen wij hier echter bij, dat de Heer DE KEMPENAER is in gebreke gebleven, dat gevoelen door redenen te staven, en dat niet door hem zijn wederlegd geworden de redenen bijgebragt door de Heeren Mrs. F. G. DONKER CURTIUS, A. DE PINTO en G. M. V. D. LINDEN, ten betooge, dat de regterlijke magt ten deze *niet* bevoegd is; noch die door den adressant aangevoerd èn bij zijn beklag, èn in zijn zeer scherpzinnigen brief aan den tijdelijken Voorzitter der Commissie voor de Verzoekschriften, medegedeeld in onze Courant van 26 Maart 1854. Dit niet staven door redenen van de zijde van den woordenrijken Heer DE KEMPENAER, is, ten zijnen opzigte, zoo welsprekend als eene der redevoeringen van den Heer DE KEMPENAER ooit geweest is.

(1) De heer Fontein, oud-president in den raad van justitie te Soerabaija, thans te Haarlem gevestigd, — de man wiens getuigenis door den minister J. C. Baud werd ingeroepen, — de man, op wiens getuigenis door den minister Pahud beroep is gedaan, verklaart, bij brief aan den adressant, gedagt. 25 Maart 1851, na de verklaring alle stukken — welke hij tevens betuigt „zoodanig opvolgende te zijn, dat er tusschen de overgelegde geene andere meer bezwarende kunnen gediend zijn" — naauwlettend doorgelezen en onderzocht te hebben: „Uit de meeste der door u geproduceerde bescheiden is mij eene groote tegen ingenomenheid en opgewondenheid tegen u gebleken, doch nergens is mij één enkel feit bekend geworden, die uitdrukkingen wettigen als die welke men tegen u gebezigd heeft enz."
De heer Rodenburg, oud- adsistent Resident, in N. I. Consul der Nederlanden, in Hanover, verklaart, bij brief gedagteekend [illegible] Maart 1853: „U genoot te Sourabaija een uitgebreid vertrouwen, vooral bij den handel; ik was en ben nog zeer te vreden over uwe handelwijze als procureur ten mijnen aanzien."

Buitenland.

BELGIE.

Er is dezer dagen eene inschrijving geopend tot het sluiten eener leening, waarvan 5 millioenen francs ter deelneming voor het publiek waren overgebleven. Die inschrijving heeft alle verwachting overtroffen, en is gestegen tot 172,269,000 fr. Het getal inschrijvers bedroeg 890.

Ten gevolge van die ruime deelneming hebben de inschrijvers slechts magt op een 29ste gedeelte van het ingeschreven bedrag.

— Den 26 dezer heeft de plegtige opening van den Nederlandsch-Belgischen Spoorweg plaats gehad, en zoo de geestdrift en de luister van een inwijdingsfeest kunnen beschouwd worden als een voorbode van het welslagen en van den bloei, dan zal de onderneming, waarvan wij het begin aankondigen, eene der schoonste en voordeeligste zijn, die in de beide landen zijn beproefd. Twee voorname omstandigheden hebben op dezen dag een ieder getroffen, de eerste is de goede en vriendschappelijke verstandhouding, die zich geopenbaard heeft tusschen twee volken, die vroeger door groote verwijdering waren gescheiden, maar die zich thans onder de beschermende hoede van vooruitgang en van vrijheid verbroederen. Nederlanders, door hunnen Koning afgevaardigd, hebben aan de grenzen Belgen begroet, en hun eene vriendschappelijke hand toegereikt. Men heeft hoofd-officieren der beide legers gezien, gearmd wandelende, die elkander onderhielden over de gemeenschappelijke belangen der beide volken, die in de Europesche beschaving een gelijk deel hebben. Hollandsche muzijkkorpsen voerden het Belgische volkslied uit, waarop Belgische muzijk met de Nederl. volksliederen: *Wien Neêrlands bloed* en *Oranje Boven* antwoordden. Zoo vallen dagelijks scheidsmuren weg, moeijelijkheden houden op, en nieuwe industriële, staatkundige en maatschappelijke groote werken verwezenlijken zich zonder vrees en zonder leed aan eenige zijde. De tweede merkwaardige opmerking is de geestdrift, waarmede de talrijke bevolking van het platte land den ijzeren spoorweg hebben begroet. Het is nog niet zoo lang geleden toen men in de locomotief nog niets anders zag dan de oorzaak van de aardappelen-ziekte en menig ander onheil. De boeren waren met hunne beste kleederen uitgedoscht; zij hielden vrouwen en kinderen aan de hand, en verheugden zich over den dag, waarop de stoom ter hulpe snelde, om woeste gronden vruchtbaar te maken, markten te openen en een nieuwen dageraad te doen aanbreken. De ijzeren spoorweg van Antwerpen naar Rotterdam loopt nog niet tot de laatstgemelde stad maar tot Roozendaal. Ten 9 ure des morgens verliet een bijzondere trein het Noorder station te Brussel; een aantal genoodigden bevond zich op dien feesttrein; men merkte daaronder op den heer van der Kun. Ten 10 ure kwam men te Antwerpen aan, waar de trein met eereschoten werd ontvangen en waar zich de muzijk der regementen van de bezetting en van verschillende bijzondere genootschappen deed hooren. Het station was met de vlaggen van alle volken versierd, waarbij de Hollandsche en Belgische kleuren de bovenhand hadden. Toen bezette men den eeretrein, waarbij men opmerkte eenige aanzienlijken uit Londen, die aan den aanleg van dezen spoorweg deelnamen. Van Antwerpen vertrokken, nam men overal langs den weg deelneming in het feest en vreugde over dezen dag waar. Toen men te Rozendaal kwam, trok eene prachtige trophee aller aandacht, ten opschrift voerende: «De ijzeren spoorweg is het beginsel van de vereeniging der volken». Men vertrok naar het station van Etten, op twee mijlen afstands van Breda gelegen. Daar was eene sierlijke tent opgeslagen, waar Belgie op officiële wijs door Nederland werd ontvangen, onder uitvoering van de Brabançonne, die door de muzijk van Rozendaal werd uitgevoerd. De heer Borret, Commissaris des Konings, in de provincie Noord-Brabant, door den Koning der Nederlanden afgevaardigd, sprak het welkom toe aan den Belgischen minister van openbare werken, en aan allen, die hem omringden. De generaals van Poolsum en Schonenburg reikten aan hunne Belgische wapenbroeders de hand toe. De eerewijn werd aangeboden. Weldra begaf men zich op weg naar Antwerpen. Daar werd door het bestuur aan de genoodigden een banket aangeboden. De zaal was met groen en bloemen versierd. De wapenen van Belgie en Nederland waren verbonden aan eene locomotief, waarachter een vaartuig geplaatst was. Die zinnebeeldige voorstelling werd door een geestig man, die het feest bijwoonde, met den naam van «hedendaagsche Sirene» bestempeld. Er waren 125 couverts. Na het diner werden er feestdronken ingesteld, de eerste door den heer Gihoul, beheerder der Belgische maatschappij, die te kennen gaf, dat de onderneming, welke men heden opende, een nieuw tijdperk deed aanvangen tusschen de betrekkingen van Belgie en Nederland. Hij eindigde zijn toast met het welzijn te drinken van Leopold I, Koning der Belgen, en van Willem III, Koning der Nederlanden. Die heildronken werden levendig toegejuicht en beantwoord door den heer Laing, aan den Minister van openbare werken, die den Koning der Belgen, en aan den heer Borret, die den Koning der Nederlanden vertegenwoordigde. Na vele feestdronken eindigde deze schoone dag, en, zoo Nederland en Belgie nog twee onafhankelijke volken uitmaken, dan zullen het ook twee volken zijn, die voor altijd zijn vereenigd door dezelfde banden van orde en vrijheid, en voor hetzelfde doel: het welzijn en de beschaving hunner bevolkingen.

TURKIJE.

De laatst ontvangen telegrafische depêches houden een belangrijk berigt in, nopens de avondzitting van het Britsche Hoogerhuis van 27 dezer. In eene zeer talrijke vergadering heeft graaf Aberdeen de ophelderingen gegeven, die hij beloofd had in het Hoogerhuis te doen tot wederlegging van de verkeerde opvattingen, die uit zijne eerste rede waren ontstaan. Hij begon met zich te beroepen op hetgeen in 1829 is voorgevallen toen het tractaat van Adrianopel is onderteekend geworden, als wanneer hij dit tractaat als noodlottig bestempeld heeft. Hij herhaalde ook nu, dat dit tractaat van een verderfelijken aard was geweest. Hij las eene zinsnede uit gemelde depêche ten bewijze hiervan voor. Het is waar, dat hij in zijne vorige rede in antwoord op zekere overdreven voorstellingen van lord Lynhurst gezegd heeft, dat Rusland vergelijkenderwijze, geene groote aanwinst van grondgebied gemaakt heeft. Hij was wel bekend met het krijgskundig belang van die streken, ofschoon het niet zoo groot was als men het had afgeschilderd. Na de sluiting van het tractaat van Adrianopel, heeft de Russische staatkunde eene verandering ondergaan, die bestond in plaats van vergrooting van grondgebied, in eene vergrooting van aanwinst in politieken invloed. Maar het is onwaar, dat hij eenigen wensch koesterde, om tot de bepalingen van het tractaat van Adrianopel terug te keeren en verklaarde, dat de voorwaarden, waarop de vrede zou gesloten worden, alleen zoude worden bepaald door de gebeurtenissen, welke de krijg zou teweeg brengen; maar de regering had vast besloten, dat de onschendbaarheid en de onafhankelijkheid van Turkije met der daad zouden worden gehandhaafd.

Wel is waar, hebben de aanvallen van Rusland op Turkije hem verontrust, maar in die aanvallen had hij nooit redenen tot ongerustheid voor Europa gezien. Hij herhaalt, dat hij niets vuriger wenscht, dan den vrede en dat geen grooter ramp voor eenig land kan bestaan, dan de oorlog. Maar juist om tot een wel gewaarborgden vrede te geraken, is hij altijd van meening geweest, dat de oorlog op de krachtdadigste wijze moest gevoerd worden, en hierin kan hij de gevoelens zijner ambtgenooten gerust inroepen. Hij had nooit teruggedeinsd om mede te werken tot de nadrukkelijke maatregelen, die de oorlog noodzakelijk maakte. Meer dan iemand had hij er op gestaan, dat de vereenigde magt tot bijstand van het Turksche leger zou werkzaam zijn.

De markies Clanricarde en lord Beaumont, hebben zich in krachtige redenen niet voldaan verklaard met de ophelderingen, door lord Aberdeen gegeven, en op het uitbrengen van een votum van wantrouwen blijven aandringen.

De markies Clanricarde noemde o. a. Aberdeen den steun van het absolutismus; hij had gewenscht, dat lord Palmerston Minister van oorlog ware geworden. Lord Beaumont heeft in den loop zijner rede de vrees te kennen gegeven, dat aan de raadgevingen van Oostenrijk zou worden gehoor gegeven. Hierop antwoordde graaf Aberdeen, dat hij in 18 maanden in geene betrekking had gestaan met prins Metternich, doch dat hij hoopte, dat Oostenrijk diens raad zou inwinnen. Lord Brougham hoopte, dat de Westersche mogendheden zich niet hadden laten binden door de maatregelen van het Weener kabinet, en dat men geen vrede zal sluiten zonder genoegzame waarborgen verkregen te hebben tegen verdere aanrandingen van Rusland. Daarna is op zijn voorstel eene motie aangenomen, dat het huis, de inlichtingen van graaf Aberdeen gehoord hebbende, overgaat tot de orde van den dag.

In het Lagerhuis heeft lord John Russell gezegd, dat het gouvernement geene officiële tijding had, dat Rusland gehoor had gegeven aan de sommatie van Oostenrijk tot ontruiming der Vorstendommen. Hij heeft echter de opheffing van het beleg van Silistria bevestigd.

Een berigt uit Weenen meldt, dat de Russen met groote legerbenden Wallachije over Fokschen verlaten; het is, volgens die tijding beslist, dat de Oostenrijksche troepen dit terrein zullen bezetten. De generaal Caronini staat gereed met twee divisiën naar den Donau af te dalen, en naar Bucharest te marcheren. De kolonel Hulik is naar Schumla vertrokken, om met Omer-Pacha en de bevelhebbers van de Fransche en Engelsche troepen het operatie-plan te regelen. Het korps van generaal Liprandi werd den 24 te Bucharest verwacht. Het hoofdkwartier van generaal Lüders is op dit oogenblik te Czerzawoda.

De *Preuss. Corr.* berigt, dat thans alle overige Duitsche Staten tot het Oostenrijksch-Pruissisch verbond zijn toegetreden.

— De berigten, gisteren medegedeeld, zoowel door het Fransche regeringsblad als uit Weenen, waren van gewigtigen aard. Is het een teeken van vrede of eene nieuwe staatkundige verwikkeling? Zeker is het, dat daardoor vele geruchten van de laatste dagen worden tegengesproken. Welk karakter moet er aan de ontruiming der Vorstendommen, door de Russische troepen worden gegeven? Het schijnt buiten twijfel, dat er welligt geen teeken van bevrediging, maar een teeken van vredelievende strekking daarin gevonden moet worden. Dat is volstrekt niet dezelfde zaak; want het is niet gezegd, dat eene vredelievende strekking altijd tot bevrediging leidt. In Rusland, gelijk in alle andere Staten, die in het vraagstuk betrokken zijn, wordt er in den boezem der regering niet alleen aangetroffen eene partij, die den oorlog wil, en eene partij voor den vrede maar men vindt er ook mannen, die meer naar den oorlog overhellen, en anderen, die bewijs willen geven van hunne zucht, om eene schikking te treffen. De eerste verlangden eene eenvoudige weigering om de vorstendommen te ontruimen. De laatsten daarentegen meenden, dat men aan dien wensch der Duitsche mogendheden, vrienden en bondgenooten van Rusland kon toegeven, zonder dat de eer of waardigheid van dat Rijk, daardoor eenigzins zou komen te lijden. Zoo dus de ontruiming plaats heeft, dan heeft die tweede meening gezegevierd op de eerste, en het bestanddeel dat alle denkbeeld van schikking niet op volstrekte wijze verwerpt, in den Raad van keizer Nicolaas de bovenhand verkregen, over het gevoelen van hen, die van oordeel zijn, dat er voor het oogenblik slechts ééne zaak te doen overblijft, dat is den krijg op de meest krachtdadige wijze voort te zetten, zonder van een duim breed grondgebied af te zien, en zonder zelfs, zoo min aan Duitschland, als aan de Westelijke mogendheden de minste zedelijke of stoffelijke inwilliging te doen. De slotsom is, dat de terugtogt der Russische troepen tot achter de Pruth, wat men er ook van zeggen moge, moet worden aangemerkt, als een verschijnsel van meer vredelievenden aard van de zijde der Russische regering. Maar ongelukkig kan dit verschijnsel niet verhinderen, dat die beweging van aftogt in een gegeven geval, wel verre ... tot bevrediging te leiden, integendeel aanleiding zou kunnen geven, tot eene nieuwe verwikkeling van het oostersche vraagstuk, dat reeds zoo ingewikkeld, en zoo gespannen is; alles hangt af van de wijs, waarop de Duitsche hoven en de Westersche mogendheden de nieuwe houding die keizer Nicolaas mogt aannemen, beschouwen zullen. Zullen de Duitsche mogendheden, voldaan over de toetreding van den Czaar, en over het bewijs van hoogachting en van vriendschap, die deze vorst haar geeft, voortaan zich tevreden verklaren, en zich in dit netelig vraagstuk tot de rol van bemiddelaarsters te bepalen, zonder partij te kiezen, hetzij voor het Westen, hetzij voor het Noorden. Zullen de Westelijke mogendheden voldaan zijn, over ... inwilliging van den Czaar, of zullen zij niet veeleer door de wapenen trachten te bereiken het oogmerk, dat ... hoogelijk verklaard hebben zich ten doel te stellen ... zedelijke en stoffelijke verzwakking van Rusland? Zoo ... beide veronderstellingen zich verwezenlijken (en zij bevatten niets onwaarschijnlijks), dan is het nog de oorlog, ... de oorlog tusschen Rusland aan de eene zijde en Enge... Frankrijk en Turkije aan den anderen kant, terw... Duitsche mogendheden zich van de Westelijke staten z... afscheiden, hoezeer deze laatste dat verbond als het zeker middel beschouwd hebben, om tot eene sp... beeindiging van den krijg te geraken, daar Rusland ... min als eenige andere staat geheel alleen tegen het ... eenigd Europa oorlog zou kunnen voeren. Zoo ... Duitsche mogendheden zich voortaan buiten den ... houden, dan is het niet te ontveinzen, dat er eene nieuwe verwikkeling zal geboren worden. Het is dus onmogelijk nu reeds te voorzien, wat het gevolg zijn zal van ... nieuwe standpunt van het Oostersche vraagstuk.

De bezetting van Wallachije door de Oostenrijksche troepen, is blijkbaar het gevolg van den terugtogt ... Russische krijgslieden. Het is waarschijnlijk, dat de K... van Rusland daarin geen oorlogsverklaring van de ... van Oostenrijk zien zal, en dat hij zelfs geen bez... daartegen zal inbrengen, van het oogenblik af, dat ... in toestemt de Vorstendommen te ontruimen. Zoodra ... Russen zich terugtrekken, is het onvermijdelijk, dat ... gewesten door de Turken, Engelschen, Franschen ... Oostenrijkers worden bezet. Van al de troepen, die ... mogten kunnen binnenkomen, wordt het Oostenrijksche leger door den Keizer van Rusland zeker nog met ... beste oog beschouwd.

Ten gevolge van de gewigtige telegraphische berigten zijn alle tijdingen van het krijgstooneel tot 23 Junij minder gewigt, en verliezen zij voor het grootste gedeelte hare waarde. Wij zullen dan ook alleen vermelden ... regtstreeksche berigten uit Konstantinopel tot 25 ... het berigt inhouden, dat onder de zeelieden der vereenigde vloot, die zich nog altijd te Varna en Baldjick bev... het gerucht in omloop was, dat de vloot zich op n... naar Sebastopol zou begeven, en dat men tot het oorspronkelijke ontwerp scheen teruggekomen te zijn, om n... lijk alle krachten tegen die vesting te doen werken.

Uit de Oostzee is niets bijzonders vernomen. Men sp... te Londen en te Parijs altijd van een aanstaanden a... tegen Kroonstadt.

Al de Duitsche Staten hebben bepaald besloten afzonderlijk tot het Oostersch Russische verdrag van 25 Ap... toe te treden.

Binnenland.

's Gravenhage, 28 Ju...

— Z. M. heeft Mr. J. W. J. de Vos van Steenwijk, ... ontslagen als burgemeester van Nijeveen en als plaatsver... van den kantonregter in het kanton Meppel.

—

Z. M. heeft, als blijk van HD. goedkeuring en tevredenheid wegens eene met levensgevaar volbragte redding, verleend ... T. van der Plas, gezagvoerder der bomschuit Willem de ... van Katwijk, de zilveren medaille, vastgesteld bij Kon... besluit van 24 Jannarij 1841, no. 22; aan W. van der ... L. Guijt, K. Kuijt en D. D. Guijt, uitmakende de beman... dier bomschuit, elk eene gratificatie ten bedrage van tien g... en aan G. Klok, scheepsjongen, eene gratificatie van vijf g...

—

Z. M. heeft de benoeming van jhr. mr. H. P. M. G... Ingen, burgemeester der gem. Steenwijkerwold, tot secret... dier gemeente, met Zijne goedkeuring bekrachtigd, en aan ... heer D. Aalstius den Appel, op verzoek eervol ontslag ve... als surnumerair der registratie en domeinen.

(Het Staatsblad No. 88.) bevat de Wet van 23 Junij ... verlenging van den termijn bij artikel 293 der Gemeente... gesteld.

Uitslag der herstemmingen tot leden ... de Tweede Kamer der Staten-Genera...

Amsterdam. — Geldige stemmen 1686. Gekozen ... heer J. C. BAUD, die 1087 stemmen bekwam. De ... Jhr. J. P. Cornets de Groot heeft 599 stemmen verkr...

Utrecht. — Geldige stemmen 1463. Benoemd de ... Mr. N. P. J. KIEN, met 825 stemmen. De heer Jhr. ... H. A. M. van Asch van Wijck verkreeg 638 stemmen.

Dordrecht. — Geldige stemmen 1511. Herkozen ... heer Mr. P. A. SANDER, die 948 stemmen op zich ... eenigde. De heer Mr. P. Blussé van Oud-Alblas bekwam 563 stemmen.

---

* Z. K. H. prins Frederik is gisteren morgen met ... eersten spoortrein van Voorschoten naar het landhuishoudkundig congres te Assen vertrokken, om hetzelve bij te wonen. Z. K. H. zal ook een bezoek aan de kolonie...

weldadigheid brengen. HD. wordt a. s. Zondag in de residentie terug verwacht.

Naar men verneemt, heeft Z. M. den graaf L. N. van Sandwijk, opper-ceremoniemeester, benoemd tot grootmeester van het huis van HH. MM. den Koning en de Koningin.

* In de residentie zijn aangekomen en aan het hôtel de l'Europe afgestapt de heer J. H. Levyssohn, oud-opperhoofd der Ned. factory te Japan, en de heer A. J. A. Fraissinet, Ned. consul-generaal te Marokko en in den Maréchal de Turenne (hôtel Fuhri) de hertog Giacomo Melzi d'Evil, met gevolg, komende van Milaan, en de heer Th. B. van Buren, met familie, komende van New-York, zoo men weet afstammelingen van een oud Nederlandsch geslacht, dat aan de Ver. Staten een beroemd staatsman geschonken heeft. De leden van dat geslacht, thans herwaarts gekomen, zullen zich bij hun bezoek aan Nederland naar Kulemborg begeven, in welks nabijheid zich de oude bezittingen der heeren van Buren bevinden.

* Door den heer staatsraad-commissaris des Konings in de provincie zal op den 5 Julij a. s. op zijn buitengoed aan de leden der Provinciale Staten een diner aangeboden worden.

Van regeringswege wordt ten behoeve der kamers van koophandel en fabrieken verzonden een overzigt nopens de zeeverzekeringen, gedurende 1853 in de haven van Hamburg gesloten.

Wij zijn, aldus zegt de *Staats-Courant*, van eene officiële zijde onderrigt, dat Zr. Ms. fregat *Doggersbank* op den 14den dezer, bij het uitwerken uit de baai van Smyrna, op de modderbank, tegenover het Waterkasteel, is vastgeraakt. Het Oostenrijksche fregat *Bellona* was terstond van de reede van Smyrna onder zeil gegaan, en nabij de *Doggersbank* geankerd, om, des noodig, hulp te verleenen. Men koesterde het vertrouwen het schip binnen een paar dagen weder in vlot water te zullen brengen. De plaats, waar het schip zit, duidt genoeg aan, dat er geen vrees voor eenig gevaar voor hetzelve te duchten is.

De *N. R. C.* deelt mede, dat na afloop van den wedstrijd der Kon. Ned. Yachtclub, den 12 Julij te houden, een Venetiaansch feest voor Rotterdam op de Maas zal worden gegeven, waartoe reeds onderscheidene vaartuigen gereed worden gemaakt; hieronder zal uitmunten eene prachtig verlichte Chinesche yonk.

Men verneemt, dat de heer Mr. C. Guyot zijne betrekking als hoofd-instituteur aan het doofstommen-instituut te Groningen zal nederleggen, en dat hij in de betrekking van directeur-administrateur zal worden vervangen door den heer Dr. W. A. Alings, leeraar in de wiskunde aan het stedelijk gymnasium aldaar.

Men verneemt, dat de heer W. C. de Wit c. s. bij de hooge Regering concessie heeft gevraagd tot het oprigten eener schroefstoomboot tusschen Zwolle en Harlingen, en dat de aanvragers, bij inwilliging, voornemens zijn die dienst nog in den loop van het jaar in werking te brengen. Deze dienst zal in correspondentie staan tot de van Harlingen op Londen bestaande stoombootdienst, en dus voor Zwolle en Overijssel de gelegenheid tot het verkeer met Engeland op nieuw en belangrijk vermeerderen.

De *Nederlander* deelt mede het adres van leden der Ned. Hervormde gemeente te Amsterdam aan de algemeene Synodale commissie, waarbij wordt gevraagd vernietiging der uitspraak, van het Provinciaal kerkbestuur in Noord-Holland, in zake de beroeping van dr. L. S. P. Meijboom, tot Predikant te Amsterdam.

Gisteren is van de werf de Haan, van de heeren J. R Boelen en Zonen, te water gelaten het barkschip *Constantia en Elisabeth*, groot ongeveer 220 lasten, gebouwd voor rekening van de heeren G. Hooft en W. H. van Notten, te voeren door kapt. A. J. Schoonenbosch.

Men verneemt, dat de Aken-Maastrichtsche Spoorwegmaatschappij, die zoo van het Belgische als van het Nederlandsche Gouvernement concessie heeft verkregen tot den aanleg van een spoorweg van Maastricht naar Hasselt, op gunstige voorwaarden te Berlijn eene geldleening van f 800000 heeft gesloten. De werken zouden in de volgende maand reeds publiek worden aanbesteed en in de maand Oct. 1855 hoopte men die linie reeds te hebben voltooid.

Leijden, 27 Junij. Heden promoveerde alhier tot doctoren in de regten, de heeren C. F. W. Gevers, van Brussel; S. C. van Appeltere, van Gorinchem; en L. C. van Bommel. van Edam, allen na verdediging van eenige Theses.

Utrecht, 26 Junij. Heden promoveerden alhier tot doctoren in de regten, de heer C. Harteen Jz., van Amsterdam, na verdediging zijner dissertatie «*de natura literarum cambialium*», en de heer H. H. van de Poll, van Utrecht, op *Theses.*

Amerongen, 27 Junij. Gister avond hield de alhier gevestigde Maatschappij ter bevordering der tabakscultuur eene algemeene vergadering, te Rhenen, die door een groot aantal leden werd bijgewoond. Verschillende onderwerpen werden behandeld. Onder anderen werd door Dr. L. Mulder den uitslag medegedeeld van de door hem genomen proeven, betreffende roet en andere meststoffen; ook werd onderling nog al uitvoerig besproken, de eerste behandeling der tabaksplant op het veld, namelijk: de wijze van uitpooting, de genoegzame afstand waarop de planten van elkander dienen te worden gezet, om zooveel mogelijk den groei te bevorderen, het schoon houden der akkers, het toppen, of uitbreken van de kroon der planten, ten einde de overgeblevene bladeren beter kunnen uitwassen, enz. De eerstvolgende algemeene vergadering zal alhier worden gehouden op Maandag den 4den September aanstaande.

≈ **Arnhem**, 27 Junij. Gisteren kwam met den trein, die ten half twaalf van Amsterdam en Utrecht aankomt, een bejaard heer, zoo men verneemt, met het voornemen om naar Kleef te gaan. Een man, die zijnen reistasch droeg, vergezelde hem; maar in de nabijheid der Protestantsche begraafplaats gekomen, viel hij neder, zonder in staat te zijn, te kunnen antwoorden op de vraag van zijnen geleider, of hij zich niet wel bevond. En het bleek spoedig, dat eene plotselinge dood hem was overvallen. Men bragt den overledene in het huis der begraafplaats; geneeskundige hulp snelde, zoo spoedig mogelijk, toe, doch vruchteloos! De overledene was de heer Kantonregter van Nijkerk in de Betuwe. Allertreurigst moet de ten spoedigste aan zijne familie-betrekkingen overgebragte tijding geweest zijn! Zoo onzeker is het leven, en desniettegenstaande wordt die onzekerheid zoo vaak moedwillig ter zijde gesteld door velen.

: **Zutphen**, 27 Junij. Het badsaisoen heeft hier ook weder offers geëischt. Twee broeders 21 en 17 jaren oud, zich Zaturdagavond gaande baden, hadden beiden het ongeluk te verdrinken, waardoor aan hunnen vader een zeer gevoeligen slag is toegebragt.

— Omtrent den staat der veldvruchten verneemt men voortdurend de meest geruststellende tijdingen.

Zwolle, 27 Junij. Gebrek aan genoegzaam werkvolk is ook eene der oorzaken, waarom sommige bedrijven zich hier niet naar vermogen ontwikkelen kunnen. Dit is vooral het geval met onzen scheepsbouw. Immers zouden op de werf van onzen bekwamen scheepstimmerman van Goor nog meerdere groote schepen op stapel gezet worden, ware het niet dat gemis aan goed werkvolk een hinderpaal in den weg stelde.

Het ware te wenschen, dat de armbesturen hunnen invloed gebruikten om verpleegde kinderen in zulke nuttige bedrijven te steken, terwijl het meer en meer onder de geringste klasse in zwang komt om geen ambacht meer te leeren in het vooruitzigt van zich op 18jarigen leeftijd als plaatsvervanger of nommerverwisselaar in de nationale militie te kunnen verkoopen.

— Door de Overijsselsche Vereeniging tot ontwikkeling van Provinciale Welvaart is eene hoeveelheid van 150 pd. zoogenaamde toetsebollen of pluimen, die aan zekere rietsoort groeijen en waarvan te Genemuiden de inzameling eenen kleinen tak van nijverheid uitmaakt, daar dezelve tot beddevulsel gebruikt worden, aan eenen bekwamen papierfabriekant toegezonden, ten einde eene proef te nemen, in hoeverre deze toetsebollen, die zeker ook in groote hoeveelheden in het Biesbosch, den Dollart en andere binnenwateren gevonden worden, eene nieuwe grondstof voor papier zou kunnen worden. (*O. Ct.*)

Groningen, 27 Junij. Gisteren en heden werd alhier het congres over het armwezen gehouden. In deze belangrijke bijeenkomst zal vooreerst het van wege het bestuur van de Algemeene Vereeniging tegen het Pauperisme ontworpen concept-programma worden behandeld, terwijl voorts op het congres nog zal worden gehandeld over armverzorging en statistiek en velerlei andere belangrijke punten.

NEDERLANDSCH OOST-INDIE.

(*Per Overland-Mail.*)

Batavia, 7 Mei 1854.

Bij publicatie van den Gouverneur-Generaal van 23 April ll. is bepaald, dat de secretarissen der gouvernementen en residentiën, en op plaatsen waar geene secretarissen zijn, de ambtenaren, volgende in rang op de hoogste plaatselijke autoriteit, de functien zullen vervullen van secretaris en thesaurier der sub-commissien van weldadigheid, elk in hun ressort.

— Bij publicatie van den Gouverneur-Generaal van 29 April ll., den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord, is vastgesteld eene instructie voor den posthouder op het eiland Rotti, waarin o. a. wordt bepaald, dat hij de goede verstandhouding der Radjas onderling en de ondergeschiktheid der mindere hoofden, zooveel mogelijk moet bewaren; dat hij, op voordragt der regenten, politie-overtredingen der mindere hoofden of der bevolking mag bestraffen met kleine beboetingen in bouwstoffen, ten dienste van scholen en andere nuttige inrigtingen, doch nimmer in geld, goud of kleinodien, of met blokarrest voor niet langer dan drie dagen, of gedwongen arbeid aan de openbare werken, voor minder dan drie maanden voor kost zonder loon; dat hij zooveel mogelijk het opleggen van zware boeten door de Radjas aan mindere hoofden of aan de bevolking moet weren; dat geene bemoeijingen van het zendelinggenootschap op Rotti worden toegelaten, sedert dat genootschap niet meer voorziet in het onderwijs op dat eiland; de postmeester moet echter het bezoeken der in stand gebleven scholen door de inlandsche kinderen bevorderen; dat de gedeeltelijke voorziening in het onderhoud van den postmeester door de Radjas vervalt; dat de postmeester geene personele diensten mag vorderen of geschenken aannemen.

— Bij publicatie van den Gouverneur-Generaal van 4 Mei jl. is bepaald, dat de commissie van de bruggen en wegen is ontbonden, en dat het toezigt daarover buiten het district der stad en voorsteden van Batavia, in de afdeeling Ommelanden en in Buitenzorg, is opgedragen aan den chef van den Waterstaat en 's lands civiele werken.

In den morgen van den 26sten April is Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal met Mevr. Duymaer van Twist, en gevolg, van Buitenzorg te Batavia aangekomen, en in den vroegen ochtend van den 28sten daaraanvolgende weder naar Buitenzorg terug gekeerd.

— Gedurende de maand Maart jl. is aan inkomende en uitgaande regten op Java en Madura ontvangen		f 457,915.10½
De ontvangst over de drie eerste maanden van het jaar bedraagt		f 1,657,769.78½
Hieronder zijn echter begrepen:		
Aan regten op gouvernements producten	f 345,754.107	
Aan terug betaalde regten.	» 14,512, 68	
		» 360,267.55
Zuivere opbrengst. .		f 1,297,502,23½
Gedurende de eerste drie maanden van 1851, is *minder* ontvangen dan over dat tijdvak in 1852		f 169,454.95½
en *meer* dan in 1853.		» 138,855.10

— In den namiddag van den 26sten April, begaf zich aan boord van Zr. Ms. stoomschip *Batavia*, bestemd naar Singapore, de heer P. van Rees, oud-resident van Batavia, met deszelfs echtgenoot, ten einde, per overland-mail, de reis naar het vaderland aan te nemen.

— Door den heer J. E. Teijsman, hortulanus bij 's lands plantentuin te Buitenzorg, zal weldra, even als in het vorig jaar, eene botanische reis worden gedaan, thans door de residentien Japara, Rembang, Madioen, Kedirie, Soerabaija, Pasoeroean en Bezoekie, en de assistent-residentien Patjitan en Banjoewangie.

— Den 29 April jl., in den ochtend, vertrok van hier, om met echtgenoot en kinderen, per het schip *Wilhelmina*, met een tweejarig verlof naar het vaderland terug te keeren, de heer P. B. J. de Veer, laatstelijk directeur der producten en civiele magazijnen.

— Over de maand Maart zijn de navolgende bijzonderheden van de Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo vernomen:

Door den advies-stoomer *Tjipannas* waren de Barito-Kapoeas en Kahaijan-rivieren bezocht.

De voortdurende vijandschap tusschen de bevolking der Kapoeas en die van de boven-Doetsons, was oorzaak van de vele strooptogten, welke gepleegd werden.

Genoemd vaartuig was den 26 Maart te Bandjermasin teruggekeerd.

Den 19 Maart kwamen te Bandjermasin van Batavia acht Boerginezen van Pagattan, die den 12 Januarij jl. te Tandjoung-Biat (noordwestkust van Banka) zwemmende waren aangeland, na hun vaartuig, eene prauw toop, varende onder de vlag van Pagattan, op de klippen te hebben verloren.

Volgens hunne verklaring, zou de djoeragan dier praauw, Hadjie Mohammad Amin, kort na hun vertrek van Batavia, door ziekte zijn bezweken, en hunne onkunde de stranding van het vaartuig ten gevolge hebben gehad.

Deze lieden, door de zorg van het bestuur van Banka naar Bandjermasin gezonden, zouden met de door hen geredde goederen, per eerste gelegenheid naar Pagattan vertrekken.

— Van de Westkust van Sumatra zijn de volgende berigten ontvangen, loopende over Maart 1854:

In de afdeeling Priaman waren op onderscheidene plaatsen de waterpokken uitgebroken, evenwel niet van hevigen aard; weinig sterfgevallen hadden er plaats gehad. Door tijdig aangebragte hulp, was de ziekte aan het afnemen.

In het regentschap Indrapoera hadden zich vele tijgers vertoond.

Het padiegewas stond gunstig; de koffijproductie was ruim.

De handel en scheepvaart op Padang waren in Maart vrij belangrijk. Den 31 Maart lagen aldaar tien schepen in lading, t. w. 4 kustvaarders, 4 Nederlandsche, 1 Amerikaansch en 1 Fransch schip.

— Volgens berigten van Benkoelen, over de maand Maart 1854, oefende de ongestoorde rust aldaar eenen zeer gunstigen invloed uit op het handelsverkeer met de aangrenzende landen; het onderling vertrouwen nam toe en de algemeene veiligheid werd meer en meer bevestigd.

Als een vervolg op vroegere berigten deelen wij de volgende tijdingen van Palembang mede, loopende tot 15 April 1854.

Nadat de resident eenige dagen te Lahat had vertoefd, waren eindelijk eenige hoofden der Passumah afgekomen; anderen hadden aan de oproeping nog niet voldaan.

Onder de afgekomenen bevond zich het hoofd, waarmede eene zaak van moord en roof, gepleegd op de personen van Goemay Lembak, moest afgehandeld worden.

Het bleek, dat omtrent deze zaak onjuiste berigten waren ingekomen, en dat hetgeen voor een rooftogt werd gehouden, niets anders was dan eene in die streken nog in zwang zijnde vendetta of bloedwraak. De daad verloor hierdoor geheel hare staatkundige kleur. Er waren echter maatregelen van tuchtiging genomen. — De handel met de Passumah was hersteld.

300 à 500 personen uit de Makkakun, hadden eenen inval gedaan in de Kommering Oeloe. Ter beveiliging van ons établissement, waren eenige troepen van Palembang naar Moeara Doea vertrokken.

Den 6den April had te Palembang het volgende noodlottig voorval van amok plaats.
De kapitein der infanterie J. B. Auffmorth, de 1e luit. J. C. W. Präger en J. H. Z. A. Latour, de officier van gezondheid D. J. de Leeuw. de agent der Nederlandsche handelmaatschappij van Oosterzee en de adsistent-resident van Palembang, zaten omstreeks 7 ure des avonds voor het societeits gebouw digt bij den grooten weg.
Men hoorde dat niet ver van daar, bij de groote poort van het fort een rumoer ontstond, en vermeende dat misschien eenige gevangenen wilden ontvlugten. Terwijl men opgestaan was om de ware oorzaak te vernemen, kwam een als hadjie gekleede inlander aanloopen, en ging onder het geschreeuw van eenige woorden de heeren een paar schreden voorbij. Eenigen wilden hem vatten; hij keerde zich om, viel hen aan, en vervolgde hen, eer men zich behoorlijk te weer kon stellen. Slechts de luitenant Latour was gewapend.
Een paar oppassers, die bij de hand waren, vielen hem aan; ook eenige militairen van de hoofdwacht kwamen ter hulp. Het gelukte den amokmaker echter door hen heen te komen; hij vervolgde toen een paar heeren, die naar de zijde van het fort waren gevlugt.
Voor de poort van het fort werd hij echter afgemaakt. De heer Heidorn, een te Palembang gevestigd handelaar, die zich op den weg bevond, voor dat de bovenstaande aanval voor het societeits-gebouw plaats greep, werd gewond.
Van daar was de amokmaker naar de poort van het fort geloopen; hij besprong de schildwacht, die aldaar op post stond, en die hij doodelijk verwondde.
Het gelukte de schildwacht echter nog, om den aanvaller de piek afhandig te maken. Van daar was hij de heeren die voor de sociteit zaten met den dolk gaan aanvallen. Ook de heeren Auffmorth en Latour werden door hem gewond. De laatste was dien ten gevolge overleden even als de schildwacht.
De twee andere gewonden waren buiten gevaar.
Deze amok stond, voor zoover kon worden nagegaan, in geen verband tot eenig politiek oogmerk. Geestdrijverij, maar meer bijzonder wraakoefening, werden als drijfveêren aangemerkt.
De ware oorzaak hiervan was nog niet bekend. Op de hoofdplaats was alles rustig.
— Van de wester afdeeling van Borneo zijn over de maand Februarij 1854, de volgende bijzonderheden vernomen:
Omtrent de chinezen van Montrado, waren geene bepaalde berigten ingekomen. Men zeide, dat de twee grootste onruststokers Wong Tgoe en Leno Njie Lijong, bereids uit het bestuur verwijderd, nog niet door anderen waren vervangen.
Het slagen der vaccine te Pontianak liet weinig te wenschen over. Te Sambas ging het evenwel slecht. De ouders wilden hunne kinderen niet aan de inenting overgeven.
Van de kruisbooten werden te Pontianak enkele lijders aangebragt, welke in een afzonderlijk huis werden verpleegd.
Volgens latere berigten van Sambas was men er in geslaagd, de vaccine virus op levende voorwerpen over te brengen, en waren met die stof reeds dertig maleische mannen ingeënt.

De Gouverneur-Generaal heeft de volgende beschikkingen genomen:

Civiel Departement.

BENOEMD.

Tot griffier bij het hoog geregtshof van N. I. Mr. T. H. der Kinderen. Tot directeur der posterijen te Batavia, de voor het postwezen uit Nederland gezonden ambtenaar J. P. Theben Terville, voorloopig met die functiën belast. Tot kontroleur der 3de klasse bij de landelijke inkomsten en cultures J. Kniphorst. Tot élève bij het boschwezen op Java J. J. Rambaldo. Tot predikant bij de Protestantsche gemeente te Soerakarta A. van Davelaar, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd. Tot advokaat-generaal bij het hoog-geregtshof van N. I. Mr. F. F. L. U. Last. Tot assistent-resident van Buitenzorg H. C. Bekking. Tot sekretaris der Preanger regentschappen L. W. C. Bosch. Tot sekretaris der residentie Banjoemaas Jh. C. F. Siberg. Tot deurwaarder bij den raad van justitie te Makassar J. Mesero, thans voorloopig aangesteld. Tot lid der subkommissie van onderwijs te Amboina A. W. van Haeften. Tot assistent voor de politie te Batavia, H. J. C. Hoogeveen. Tot griffier bij den landraad der stad en voorsteden van Batavia Mr. K. W. H. van Schelle. Tot kontroleurs der 3e klasse bij de landelijke inkomsten en kultures Mr. J. W. S. van Baumhauer, J. P. F. Gericke en J. F. Haase. Tot opziener der 1e klasse bij de indigo-kultuur J. L. Struwer.

GOEDGEKEURD.

Dat de resident van Samarang heeft geschorst: den kommies bij den algemeenen ontvanger te Samarang J. G. L. Bickes in de verdere uitoefening van zijne betrekking.

BELAST.

Den ambtenaar op wachtgeld H. W. van Affelen van Saemsfoort. Met de tijdelijke waarneming der dienst in de residentiën Rembang en Japara, de predikant bij de Protestantsche gemeente te Amboina, Ds. Th. C. M. Hanegraat.

VERLEEND.

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den sekretaris der residentien Zuid- en Ooster afdeeling van Borneo, W. C. Happé. Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den assistent-resident der Mimapoeloe Kottas (Padangsche bovenlanden) R. Zellner.

ONTSLAGEN.

Op zijn verzoek eervol, H. B. van Loosbroek, deurwaarder bij den raad van justitie te Makassar.

Militair Departement.

VERLEEND.

Een verlof naar Nederland voor den tijd van één jaar, buiten bezwaar van den lande, aan den off. van gezondheid, 2de kl., F. W. Dolga.

GEPLAATST.

Bij de geneeskundige dienst ter Sumatra's Westkust, de officieren van gezondheid der 3de kl., C. F. Diepenbroek en W. A. P. F. L. Zijnen Wartel. Bij het groot militair hospitaal te Soerabaija, de officier van gezondheid der 3de kl., J. L. de Jeeger. Bij het groot militair hospitaal te Willem I, de officier van gezondheid der 3de kl., C. A. M. M. M. van Ellenrieder; allen onlangs uit Nederland aangekomen.

Burgerlijke Stand.

GETROUWD.

Dunlop (J.) en G. H. van Casand, Soerabaija.
Ketting Olivier (F.) en J. J. W. van Leijveld, Rembang.
Kluijt (J. A.) en E. E. H. v. d. Steen, Rembang.
Merkus Willer (Mr. H.) en D. W. te Boekhorst, Batavia.

GEBOREN.

Bakker (M. M.), geb. Evertse, Z., Batavia.
Cook (H. L.), geb. In 't Veld, Z., Batavia.
Fagnotti (D. H.), geb. Henner, Z., Batavia.
Landberg (M. G. M.), geb. Peter, D., Batavia.
Offerman, geb. Dixon, D., Ambarawa.
Prins (F. C. E.), geb. Reep, D., Keboemen.
Schmid (echtgenoote van W. M. van) Z. Malang.

OVERLEDEN.

Bousquet (H. A. L.) Sambas.
Brands (H. A.) 57 j. Tjiandjoer.
Hebert (J. M.) Sambas.
Kroesen (kind van W. E.) Sambas.
Latour (J. H. Z. A.) Palembang.
Salverda (J. J.) kind. Padang.

Correspondentie.

Wij hebben een ongeteekenden brief ontvangen uit Nijmegen, gemerkt Z. Z., op eene onbeleefde wijs inhoudende den eisch, om het dezer dagen uit die stad aan ons toegezonden berigt over den telegraaph in te trekken. Wij zijn, zoo dikwerf correspondenten zich vergissen, steeds bereid dwalingen te herstellen; maar dan moet de teregtwijzing een naam dragen, die ons tot waarborg strekt, dat onze Correspondent ongelijk had, en behoorde, in elk geval, de toon der betamelijkheid niet uit het oog te worden verloren.
Zoo als de brief thans, ongeteekend, voor ons ligt, kan aan het verzoek niet voldaan worden.

223ste Nederlandsche Staats-Loterij.

11e LIJST. 5e KLASSE.
Uitgekomen hooge prijzen:
N°. 536 *f* 50,000; N°. 984 *f* 1500; N°. 12431 *f* 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 28 Junij 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**		
Ned.W.Schuld.	2 1/2	58 15/16 59		Pct.	
Dito Certificat.	3	71 1/8 71	*Hope* 1798/1816	5	100 1/8 1/4
Dito dito .	4	88 1/4 3/8	Dito 1828/1829	5	100
O. I. Leening.	4		Cert.1831/1838	5	
Amort. Syndic.	3 1/2		Dito Dito	4 1/2	84 1/2 3/4
Hand.-Maats. .	4 1/2		Dito *Hope* . . .	4	79 1/2
Belgie.			Dito *Stieglitz*. .	4	
Certificaten. . .	2 1/2		Dito dito 5e Ser.	4	78 1/8 1/4
D° *Rothschild*.	2 1/2	48 1/8	Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito.. .	6	
Obligatien. . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	19 11/16 7/8 3/4	Obligatien . . .	4	69 1/8
Dito Buitenl. .	3				
D° Binnenl. 6/m.	3	36 11/16 3/4 3/4	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.		4 5/8	Metalliek . . .	5	63 7/8 4 1/8
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	74 3/8 3/4 1/2
Portugal.			Dito letter B . .	5	74 3/8 3/4 1/2
Londen nieuwe.	5	36 5/8	Dito 1847 . . .	2 1/2	32 11/16 13/16
Dito uitgest. .	4		Dito 1851/1852	2 1/2	32 11/16 13/16

Mexic., te Londen, 3 pct. 22, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$; dito Onb. 22, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$; Gren. Onb. $17\frac{1}{16}$, $\frac{3}{16}$; dito Uitg. $6\frac{7}{16}$, $\frac{9}{16}$; Ecuador 3.
Bij matigen handel in de hoofdsoorten der genoteerde effecten was de markt algemeen zeer vast.

FRANKFORT, Dingsdag 27 Junij. 5 pct. Metaliek $66\frac{1}{2}$; 3 pct. Spanje binn. $36\frac{5}{8}$; dito 1 pct. $19\frac{5}{8}$.

LONDEN, Dingsdag 27 Junij. Consols op t. 94, $93\frac{7}{8}$; Mexico N. 3 pct. 24; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. $67\frac{1}{2}$; Ecuador $3\frac{7}{8}$; Gren. Uitg. $6\frac{1}{4}$; Sardinie 5 pct. 85; Spanje 1 pct. 20; dito 3 pct. buit. $40\frac{1}{2}$; dito Certificaten $4\frac{1}{4}$; dito Passive $4\frac{1}{2}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. $85\frac{1}{2}$; dito 5 pct. $97\frac{1}{2}$; Holl. 4 pct. 90; dito $2\frac{1}{2}$ pct. 61.

PARIJS, Dingsdag 27 Junij. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. op t. 98... 3 pct. 73.45; Sp. Binn. 3 pct. $37\frac{1}{2}$; dito 1 pct. ...

WEENEN, Dingsdag 27 Junij. N. Metall. $86\frac{3}{4}$; ... $90\frac{1}{2}$; Bankactien 1230; Goud $36\frac{1}{4}$; Wissel Londen ... dito Parijs $151\frac{1}{4}$; Zilver 31.

Advertentiën.

Bij den Boekhandelaar P. N. VAN KAMPE... Amsterdam, is uitgegeven:

DE APRIL-BEWEGING.

EENE HISTORISCHE STUDIE.
Prijs *f* 1.80. (515)

Bij H. C. SUSAN, C.H.ZOON, te *'s Hage*, zie... licht, à 50 Cents:

VLEESCH OF VISC...

OPEN BRIEF AAN
Prof. G. J. MULDER, ...
DOOR
EEN EENVOUDIG BURGERMA...

Mede is aan de Inteekenaren verzonden de 2de ... 3de Afl. der:

Geschiedenis

VAN DE
VEREENIGDE STATE...
VAN
NOORD-AMERIKA, ...
sedert de ontdekking van COLUMB...
DOOR
RICHARD HILDRETH, Esq.

Naar het Engelsch, met Aanteekeningen d...
M. KEYZER.
De prijs der *drie* verschenen Afleveringen, ... Inteekening WAS *f* 2.70, is NU gebragt op ... Voor de volgende kan echter nog à 90 CEN... Afl. worden ingeteekend. (516)

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY *zijn* ... *muntend middel voor Scorbutieke huidziekte.* ... uit eenen brief van den heer Abittchimist te Le... gedagteekend 25 November 1852, aan den profes... way. « Mijnheer! Een man genaamd Jan Marg... Leamington woonachtig in de Regentstraat n°... sedert acht jaar scorbutieke huiduitslag aan de ... ten laatste verspreidde zich deze over het geheel... ste gedeelte van het aangezigt; hij beproefde al... van geneesmiddelen doch alles te vergeefs. Eind... den hem deze pillen aanbevolen; deze bragten ... drie eerste dagen, eenige verbetering in zijne... voort, en korten tijd daarna was hij geheel her...
Doosjes Pillen à *f* 0.30, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6... *f* 20.50. Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.0... *f* 13.85, *f* 20.95.
Zijn op franco aanvragen à contant te bekom... C. VAN DORT, te 's Hage; bij B. ADAMA, te ... bij de Wed. A. P. MILIUS, te Utrecht en bij ... MAN, Hoofd-depôthouder te 's Bosch, alsmede ... Strand 244, HOLLOWAY'S Etablissement.

JOH. NOMAN EN ZOON, te Zalt-Bommel, hebben aan HH. Inteekenaren verzonden, ... 1—10de AFLEVERING van de NIEUWE EN GOEDKOOPE uitgaaf der

Bijdragen tot de huishouding van Sta...

DOOR GIJSBERT KAREL GRAVE VAN HOGENDORP,
ONDER TOEZIGT VAN M. J. R. THORBECKE.

Dit werk wordt uitgegeven in afleveringen in roijaal formaat, en gedrukt met eene nieuwe fraaie letter, kost SLECHTS 50 CENT de aflevering en zal in 40 afleveringen geheel compleet zijn. — Me... aflevering van dit werk, wordt stellig de prijs MET *f* 5 VERHOOGD. — Men teekene dus in tijds ... het te laat is.
De eerste aflevering is algemeen ter inzage te bekomen.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.